

Gáivuona suohkan
Kåfjord kommune
Kaivuonon komuuni

2020

Planprogram for Plan for Helse-
og omsorg i Kåfjord kommune.

Trond Skotvold
Kåfjord kommune

Innhold

Om planprogram og kommunedelplan.....	1
Innledning	1
Beskrivelse av planprosessen:.....	2
Tidsplan	2
Bakgrunn	3
Overordnede planer og strategier	3
Gjennomføring og planarbeid	4
Tema for helhetlig helse- og omsorgsplan.....	4
Organisering.....	6
Datainnsamling	6
Definisjoner	6
Medvirkning	7
Høringsinstanser:	7
Referanser	7

Om planprogram og kommunedelplan

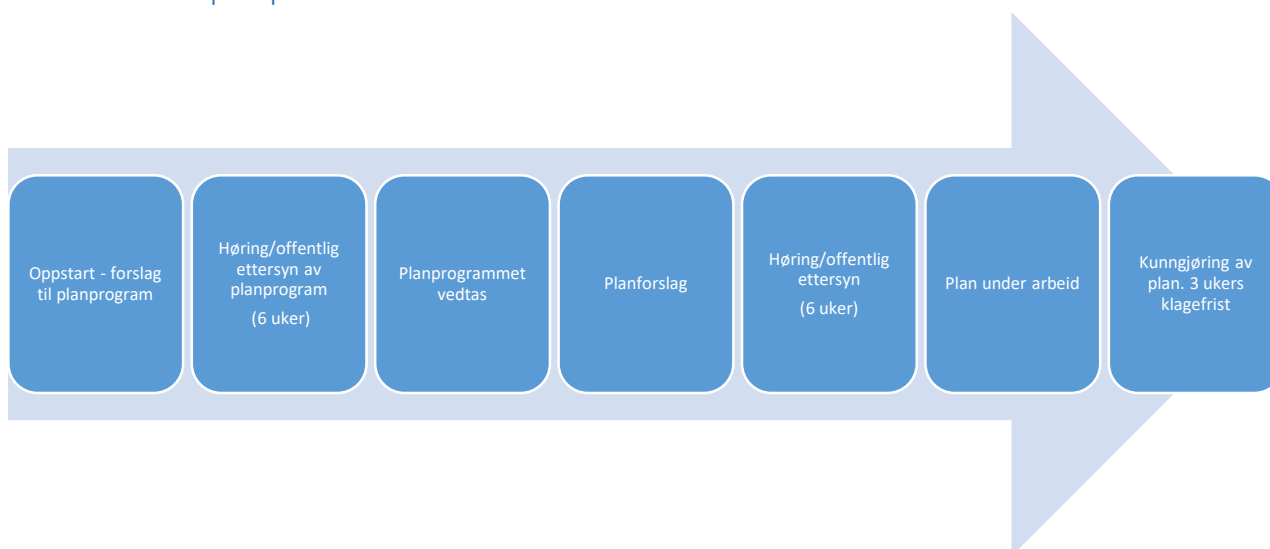
Kåfjord kommune har pr i dag «Strategisk plan for helse- og omsorgsetaten mot 2023». Denne ble vedtatt i 2013 og er ikke revidert/oppdatert siden. Ny kommunedelplan planlegges nå utarbeidet. I henhold til Plan- og bygningsloven skal det utarbeides et planprogram som grunnlag for planarbeidet. Planprogrammet skal gjøre rede for formålet med planarbeidet, planprosessen og opplegget for medvirkning. I den innledende delen skal eksisterende «Strategisk plan for helse- og omsorgsetaten mot 2023» evalueres og resultater fra dette arbeidet skal innarbeides i den nye kommunedelplanen.

Innledning

Alle innbyggere i en kommune kommer på ett eller annet tidspunkt innom helse- og omsorgstjenestene. Sektoren har et livsløpsperspektiv helt fra omsorgen for det ufødte barnet til livets avslutning. Planen skal derfor dekke aldersspennet fra det ufødte barn til omsorg ved livets slutt. Helse- og omsorgssektoren er den økonomisk største sektoren i en kommune, og representerer svært mange arbeidsplasser samt et mangfold av tjenester og tilbud til kommunens innbyggere. I tillegg til de tradisjonelle tjenestene innen helse- og omsorgssektoren, er det også i et folkehelseperspektiv viktig å se på andre kommunale tjenestetilbud som for eksempel bibliotek, boliger, oppvekstvilkår, fritidstilbud og barnevern som skal bistå til å støtte og gi innbyggerne i en kommune et godt liv. Planprosessen «Helhetlig helse- og omsorgsplan» er nedfelt i kommunal planstrategi.

2019 (Kåfjord kommune, 2017). Planprosessen for en kommunedelplan er regulert av plan og bygningsloven §§ 11-1 (2010). Planen berører helse- og omsorgstjenester, oppvekstvilkår og folkehelseperspektiv, planen blir derfor delvis sektorovergripende.

Beskrivelse av planprosessen:

Tidsplan

Planarbeidet vil bli utført fra februar 2020 til november 2021.

År	2020		2021									
Milepæl/måned	02	03	01	02	03	04	05	06	07	08	10	11
Utkast planprogram/innhold	■											
Behandling og vedtak i UOO		■										
Offentlig ettersyn/høring (6 uker)			■	■								
Planprogram vedtas i UOO					■							
Planforslag til UOO						■						
Offentlig ettersyn/høring (6 uker)							■	■				
Justering/korrigerings									■			
Behandling og vedtak i UOO										■		
Vedtak i Kåfjord kommunestyre											■	
Kunngjøring (3 ukers klagefrist)												■

Planen har en tidshorisont på fire år: 2021 – 2024 og vil bli rullert årlig. Planen vil bli politisk gyldig i fire år etter vedtak i Kommunestyret.

Bakgrunn

Helhetlig helse- og omsorgsplan skal definere mål og legge føringer for hvordan tilbudet innen helse- og omsorgssektoren for innbyggerne i Kåfjord kommune skal være i neste fireårsperiode. Planen skal gi overordnede strategier og føringer. Planen har perspektiv «fra vugge til grav» og skal beskrive strategier og tiltak for alle aldersgrupper så vel som forebygging av sykdomsutvikling. Dette innbefatter både tilbud som gis av kommunen, men også tjenester som gis av andre etater og virksomheter og som samarbeider med Kåfjord kommune. Planen presenterer en beskrivelse av de ulike tjenester innen helse- og omsorgssektoren i Kåfjord kommune. I tillegg skal det utarbeides virksomhetsplaner for de ulike enhetene. Framtidig demografisk utvikling tilsier sterk vekst i den eldre befolkningen. En ser økning i utfordringer knyttet til rus og psykisk helse, samt at tjenestene og målgruppen for funksjonshemmede endrer karakter. Samhandlingsreformen, nasjonale planer og nye lovkrav tilsier at oppgaver og tjenestetilbud i stor grad skal løses i kommunene, der pasienten/brukeren bor. Det vil være nødvendig å sette økt fokus og innsats mot helsefremmende og forebyggende arbeide for å dempe eller utsette behovet for helse- og omsorgstjenester. Tjenestene skal i større grad utformes med brukermedvirkning i nært samarbeid med pasienter, brukere og deres pårørende. I tillegg skal det i større grad en tidligere fokuseres på pårørendestøtte, deriblant opplæring og veiledning av pårørende som ivaretar omsorgen for sine nærmeste. Utvikling av digitale og nye teknologiske løsninger skal tas i bruk og dette vil blant annet gi nye muligheter for at den enkelte bruker skal kunne bo i eget hjem så lenge som mulig. Som følge av de endringene kommunen står overfor må det også settes særskilt fokus på rekruttering og kompetanseutvikling for ansatte i hele helse- og omsorgsetaten.

Overordnede planer og strategier

Planen skal bygge på tidligere arbeid i kommunens gjeldende planverk. I tillegg skal en helhetlig helse- og omsorgsplan knyttes opp mot tidligere planarbeid og nasjonale føringer som er gitt i lovverk, forskrifter, utredninger, veiledere og rundskriv. Lokale reglement og forskrifter er også viktige her.

- Demensplan 2020 «Et mer demens vennligsamfunn»
- Forordning 2016/679 «Personvernforordningen» (EU)
- Nasjonal strategi for frivillig arbeid på helse- og omsorgsfeltet 2015 – 2020
- Prop. 15 S (2016 – 2020) «Opptappingsplan for rusfeltet»
- Regjeringens strategi for god psykisk helse (2017 – 2022) «Mestre hele livet»
- St.mld 19 (2014 – 2015) «Folkehelsemeldingen»
- St.mld 25 (2005 – 2006) «Mestring, muligheter og mening»
- St.mld 26 (2014-2015) «Fremtidens primærhelsetjeneste – nærhet og helhet»
- St.mld 39 (2006 – 2007) «Frivillighet for alle»
- St.mld 47 (2008 – 2009) «Samhandlingsreformen»
- St.mld. 11 (2015 – 2016) «Nasjonal helse- og sykehusplan»
- St.mld. 29 (2012 – 2013) «Morgendagens omsorg»
- St.mld.15 (2017–2018) Leve hele livet — En kvalitetsreform for eldre
- Opptappingsplan for habilitering og rehabilitering (2017–2019)
- «Omsorg 2020» - regjeringens plan for omsorgsfeltet 2015-2020
- IS-2620 Veileder til forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenesten
- IS-2076 Veileder i lokalt psykisk helsearbeid og rusarbeid for voksne «Sammen om

mestring»

- Andre relevante planer, rundskriv og veiledere

Gjennomføring og planarbeid

I helhetlig helse- og omsorgsplan vil det omtales en del nye områder som ikke er synliggjort i kommuneplanens samfunnsdel (Kåfjord kommune 2017) og i Strategisk plan for helse og omsorg mot 2023 (Kåfjord kommune 2013). Det er også planlagt og implementert ulike satsninger lokalt, regionalt og nasjonalt siden den gang innen en rekke felt som berører helse- og omsorgssektoren. Helse- og omsorgsplanen skal være et viktig politisk styringsdokument. Her kan man synliggjøre føringer for hvordan politisk nivå ønsker at tilbud skal tilrettelegges til mennesker som benytter helse- og omsorgstjenestene i kommunen.

Tema for helhetlig helse- og omsorgsplan

Helhetlig helse- og omsorgsplan vil ta for seg en beskrivelse av eksisterende tjenestetilbud i og utenfor kommunen. Det vil også bli gjennomført en SWOT-analyse for å se nærmere på styrker, svakheter, muligheter og utfordringer kommunen vil møte. Det skal også utarbeides en tiltaksliste med prioriterte mål tiltak for planperioden. Dette skal være gjennomgående på alle punktene. Under er det laget en oversikt over temaene som vil bli belyst i planen.

Statusbeskrivelse

Beskrivelse av status for Kåfjord kommune i 2020, inkludert kort beskrivelse av tjenestene og organisasjonskart.

Utfordringer

Beskrivelser av utfordringsbildet slik det ser ut i 2020, samt antatte utfordringer frem mot 2030. Dette inkluderer demografi (særlig befolkningsutvikling) og utfordringer knyttet til nasjonale satsninger som for eksempel samhandlingsreformen og «Leve hele livet». Utfordringsbildet vil også si noe om antatt økning i demensproblematikk med et økende antall eldre og ivaretagelse av mennesker med rus- og/eller psykisk helseplager

Omsorgstrappen

Beskrivelse av omsorgstrappen

Folkehelse og forebygging

Folkehelsestatus for Kåfjord kommune og arbeidet med forebygging på ulike områder innen både somatisk-, tann-, rus - og psykisk helse og vold hos barn, unge og eldre. Tema knyttet til fysisk aktivitet, forebygging, ernæring og underernæring tas inn under dette området.

Samfunnssikkerhet og beredskap

Beredskapsplaner knyttet til helse og omsorgstjenestene som plan for smittevern og atomberedskap samt overordnet beredskapsplan og ROS-analyse. Skal også beskrive psykososialt kriseteam og kriseøvelser.

Habilitering og rehabilitering

Tjenester og tiltak innen rehabiliterings- og habiliteringsområdet i og utenfor Kåfjord kommune i dag og fremover. Hvordan sikre helhetlige og koordinerte tjenester for brukere samt sikre at det er god samhandling mellom tjenesteområdene.

Kompetanse

Strategi for kompetanseheving i tjenestene vil være et sentralt tema

Rekruttering

Rekruttering av helsepersonell til kommunale helse- og omsorgstjenester antas å være utfordrende i årene fremover. Strategi for å rekruttere og beholde helsepersonell er derfor en viktig del av en helse- og omsorgsplan.

Velferdsteknologi

Økningen i antallet som har behov for helse- og omsorgstjenester vil øke i årene som kommer. Det satses på velferdsteknologi både lokalt, nasjonalt og regionalt. Målformuleringer og strategier innen velferdsteknologiområdet skisseres som en del av planen.

Interkommunalt samarbeid

Som en liten kommune i Nord-Troms har Kåfjord kommune en rekke avtaler om interkommunalt samarbeid. Eksempler på dette er jordmortjenesten, krisesenter og legevakttelefon. Samarbeidet går både innad i Nord-Troms, samt med Tromsø kommune.

Brukerstyring/medvirkning

Strategi for hvordan brukerstyring og brukermedvirkning ivaretas skal framkomme i planen

Innovasjon

Innovasjon står sentralt i forhold til utvikling av alle tjenester som kommunen utfører. Det vil framkomme av planen hva som planlegges videre i forhold til utvikling av tjenestene, hvilke prosjekter som er igangsatt etc.

Mangfold og inkludering

Kåfjord kommune har lang erfaring med en mangfoldig befolkning og planen skal angi hvordan arbeidet i forhold til mangfold og integrering skal fortsatt skal ivaretas.

Frivillig arbeid/aktivitet og tilbud

Det bør utarbeides en bevist strategi som formulerer mål og tiltak for det fremtidige samspillet mellom frivillig og offentlig sektor på helse- og omsorgsfeltet – både hjelpetiltak og folkehelsearbeid.

Aktiv omsorg

Aktiv omsorg skal blant annet bidra til å fremme mestring, opplevelser, økt fysisk aktivitet, sosial deltaking og god helse i arbeid med ulike bruker/pasient grupper. Dette er et viktig perspektiv i alle deler av helse- og omsorgstjenesten.

Samisk i Helse og omsorg

Kåfjord kommune tilhører forvaltningsområdet for samisk språk, hvor norsk og samisk er likestilte. Dette gir alle rett til å bruke samisk i kontakt med det offentlige; statlige, fylkeskommunale og kommunale organ. Dette betyr blant annet at en har rett til å bli møtt og å bruke samisk i kontakt med det offentlige, rett til å få svar på samisk, kunngjøringer og skjemaer skal være på samisk og en har rett til undervisning i og på samisk.

Tiltak

Alle områdene skal innebære en tiltaksoversikt med eventuell tilhørende kostnadsbeskrivelse.

Organisering

Arbeidet med planen vil være organisert i kommuneadministrasjonen i Kåfjord.

Kommunestyret vil være prosjekteier, UOO vil være planfaglig politisk utvalg og sette prosessen i gang og være fagansvarlig politisk utvalg.

Prosjektledelsen legges til etatsleder/helse- og omsorgssjef og det vil bli opprettet en tverrfaglig prosjektgruppe som vil følge opp planprosessen.

Datainnsamling

Kommuneplanens samfunnsdel vil brukes som bakgrunn for planen. Det vil også bli brukt data fra følgende kilder. Listen er ikke uttømmende.

- Folkehelsesdata for Kåfjord kommune 2019
- Statistisk sentralbyrås befolkningsframskriving og andre statistikker fra SSB
- Kommunal planstrategi 2017 – 2018
- Kommuneplanens samfunnsdel 2015 – 2027
- Ungdata NOVA 2017 og 2018
- Makrodata fra journalsystemer i kommunen knyttet til antall brukere, liggedøgn m.v.
- Innbyggerundersøkelsene
- Brukerplan
- Ulike kartlegginger
- Interkommunal kompetanseplan for Nord Troms

Definisjoner

Samhandlingsreformen: Målet med samhandlingsreformen er bedre folkehelse og bedre helse- og omsorgstjenester på en bærekraftig måte. Strategiene er å forebygge mer, behandle tidligere og samhandle bedre. Pasienter og brukere skal få tidlig og god hjelp nærmest mulig der de bor (Helsedirektoratet, 2017).

Folkehelsearbeid: Samfunnets innsats for å påvirke faktorer som direkte eller indirekte fremmer befolkningens helse og trivsel, forebygger psykisk og somatisk sykdom, skade eller lidelse, eller som beskytter mot helsetrusler, samt arbeid for en jevnere fordeling av faktorer som direkte eller indirekte påvirker helsen (Helsedirektoratet, 2018).

Habilitering og rehabilitering er tidsavgrensede, planlagte prosesser med klare mål og virkemidler, hvor flere aktører samarbeider om å gi nødvendig bistand til pasientens og

brukerens egen innsats for å oppnå best mulig funksjons- og mestringsevne, selvstendighet og deltakelse sosialt og i samfunnet

Medvirkning

I henhold til Plan- og bygningsloven § 5- 1 skal enhver som fremmer planforslag legge til rette for medvirkning. Det er i arbeidet med en ny helhetlig helse- og omsorgsplan viktig at brukere og pårørende får mulighet til å komme med innspill tidlig i prosessen. Det er særlig viktig å sørge for medvirkning fra grupper som berøres. I tillegg vil det være viktig å involvere Kåfjord ungdomsråd, Rådet for eldre, Råd for funksjonshemmede samt ulike brukerorganisasjoner, frivillige lag og foreninger. Ansatte og tillitsvalgte vil være representert i prosjektgruppen. Planen vil sendes ut til utvalgte høringsinstanser, samt bli lagt ut på offentlig høring.

Høringsinstanser:

Bygdeutvalg og pensjonistforeninger i Kåfjord kommune
Frivillige lag og foreninger i Kåfjord kommune
Fylkesmannen i Troms
Oppvekstetaten og kulturkonsulenten i Kåfjord kommune
Råd for eldre og Kåfjord kommune
Råd for funksjonshemmede i Kåfjord kommune
Plan, utvikling og driftsetaten i Kåfjord kommune
Troms fylkeskommune
Ungdomsrådet i Kåfjord kommune
Offentlig høring
Brukerorganisasjoner blant annet, RIO, Marborg, NFU
Nordstroms friluftsråd
Universitetssykehuset Nord-Norge, samhandlingsavdelingen
Pasient- og brukerombudet
Samepolitisk utvalg Kåfjord
Senter for nordlige folk
Sametinget
USHT Samisk
USHT Troms

Referanser

Folkehelseinstituttet. (2016). FHI. Hentet fra fhi.no:

<https://www.fhi.no/fp/psykiskhelse/psykiskhelse/livskvalitet-og-trivsel-i-norge/>.

Helsedirektoratet. (2012). Nasjonal faglig retningslinje for utredning, behandling og oppfølging av personer med samtidig rus – og psykisk lidelse – ROP lidelser. Helsedirektoratet.

Helsedirektoratet. (2015). Helsebiblioteket. Hentet fra helsebiblioteket.no:

www.helsebiblioteket.no/retningslinjer/palliasjon/innledning-revidert/definisjon-avpalliasjon.

Helsedirektoratet. (2017, 02). Samhandlingsreformen. Hentet fra helsedirektoratet.no:

<https://helsedirektoratet.no/samhandlingsreformen>.

Helsedirektoratet. (2018, 01). Helsedirektoratet. Hentet fra helsedirektoratet.no:

<https://helsedirektoratet.no/folkehelse>.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet. (2010). Lovdata. Hentet fra lovdata.no:
<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2008-06-27-71?q=plan%20og%20byggningsloven>.

Strategisk plan for Helse- og omsorg i Kåfjord mot 2023. Kåfjord kommune (2013)

Kommuneplanens samfunnsdel. Kåfjord kommune. (2015)

Kommunal planstrategi 2017 - 2019. Kåfjord kommune